МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «Харчові технології»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-професійною програмою «Харчові технології».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Харчові технології» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **70 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр», крім 1 курсу), що склало **63%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

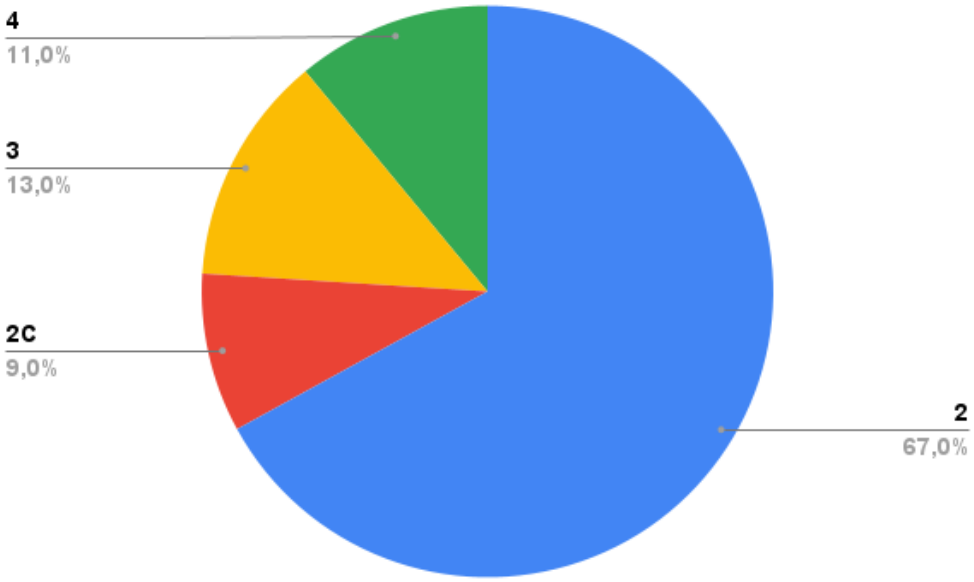

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

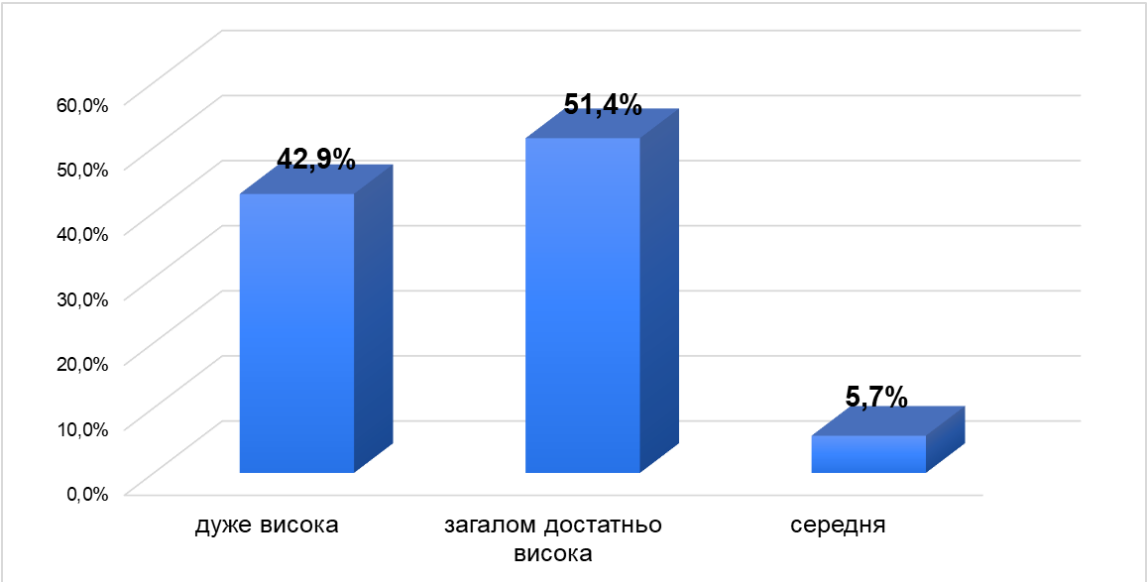

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 42,9% та «загалом достатньо висока» 51,4%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить

деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 98,5% «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі» 1,5% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

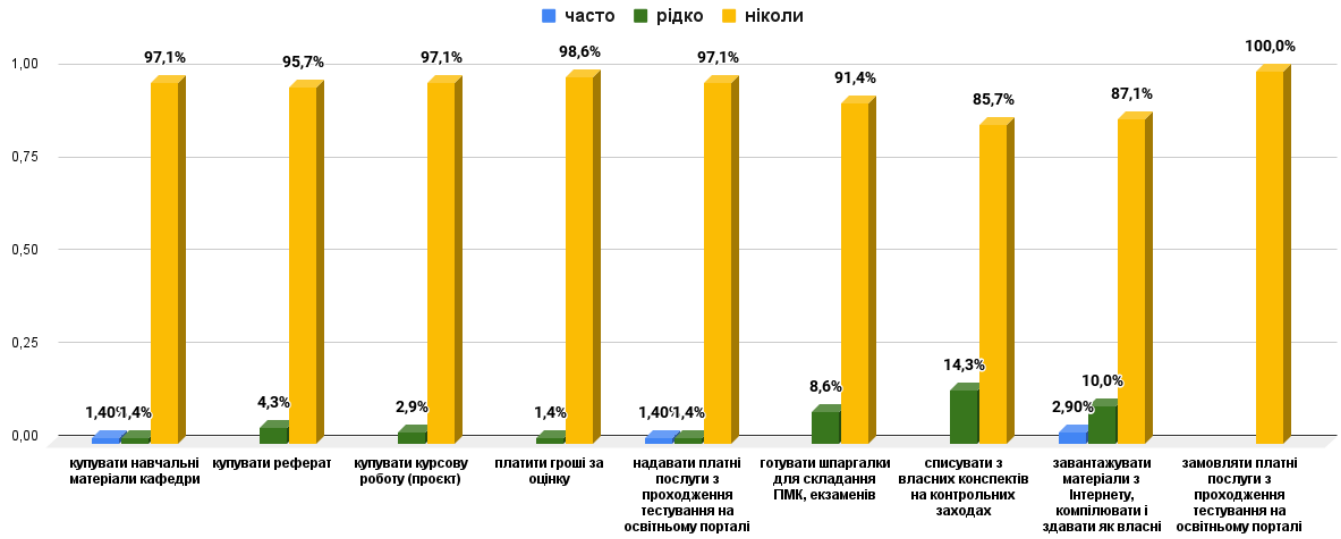

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 94,4% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «часто» і «рідко»: готували шпаргалки для складання ПМК, екзаменів (8,6%); списували з власних конспектів на контрольних заходах (14,3%); завантажували матеріали з Інтернету, компілювали і здавали як власні (12,9%).

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- для того, щоб отримати потрібну оцінку;
- для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
- для того, щоб не робити особисто реферат;
- для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
- в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
- для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
- для отримання грошових коштів.

Дали відповідь на це запитання **16 (22,85%)** з **70** респондентів, які відповіли, що робили недоброчесні дії для того, щоб: «для отримання грошових коштів» - 1 респондент (6,3% - 2 курсу), «для того, щоб отримати потрібну оцінку» - 13 респондентів (81,3%: 10 респ. – 2 курсу, 1 респ. – 3 курсу та 1 респ. – 4 курсу), «для того, щоб не робити особисто реферат» - 2 респондента (12,5%: 1 респ. – 2 курсу та 1 респ. – 3 курсу), «для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт)» - 2 респондента (12,5% – 4 курсу).

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який*

спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

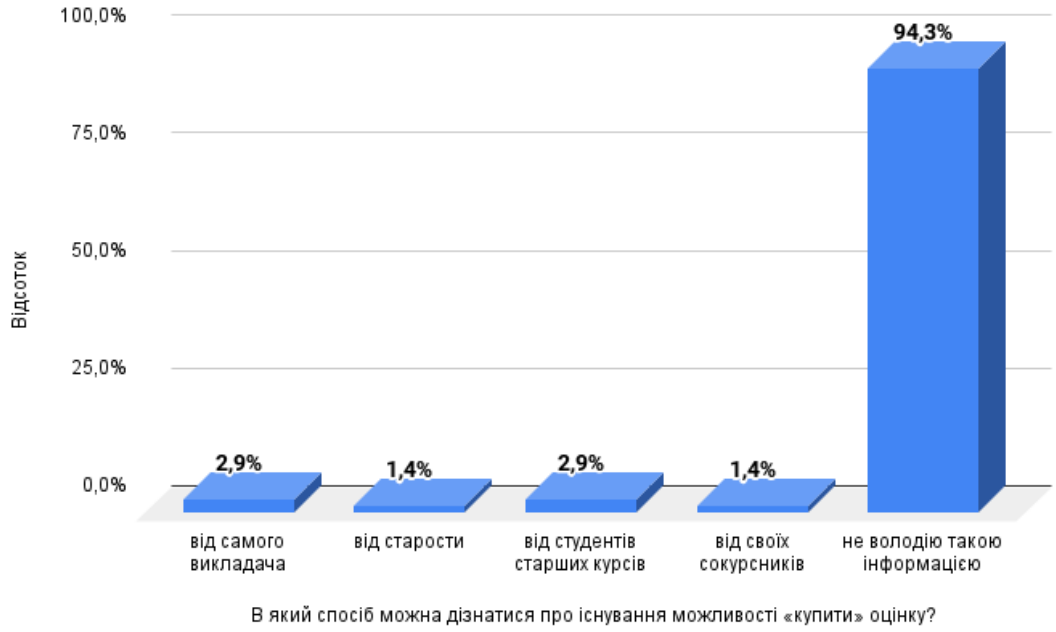

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 94,3% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

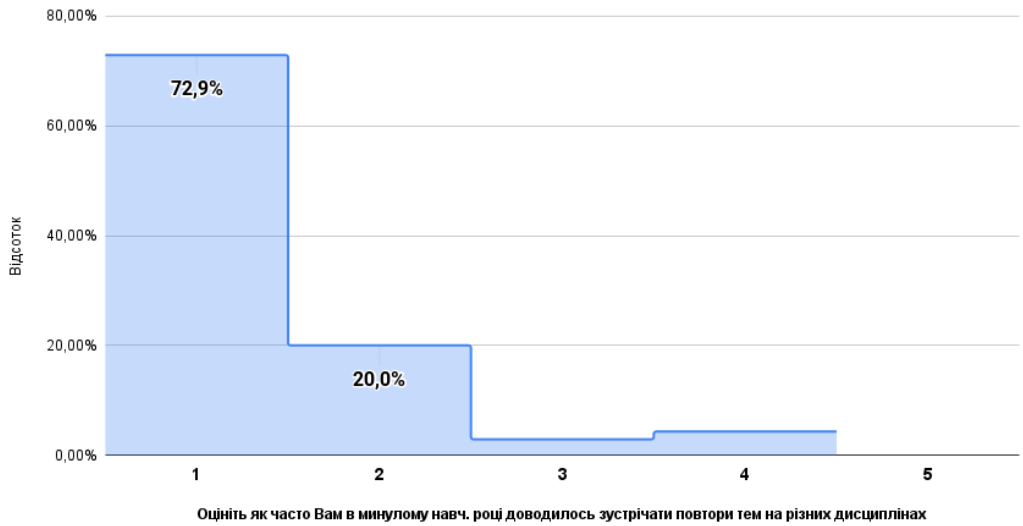

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 72,9% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році та 20% «скоріш не доводилось».

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?*» респонденти відповіли, що не доводилось 83% та важко відповісти 17% (рис. 7).

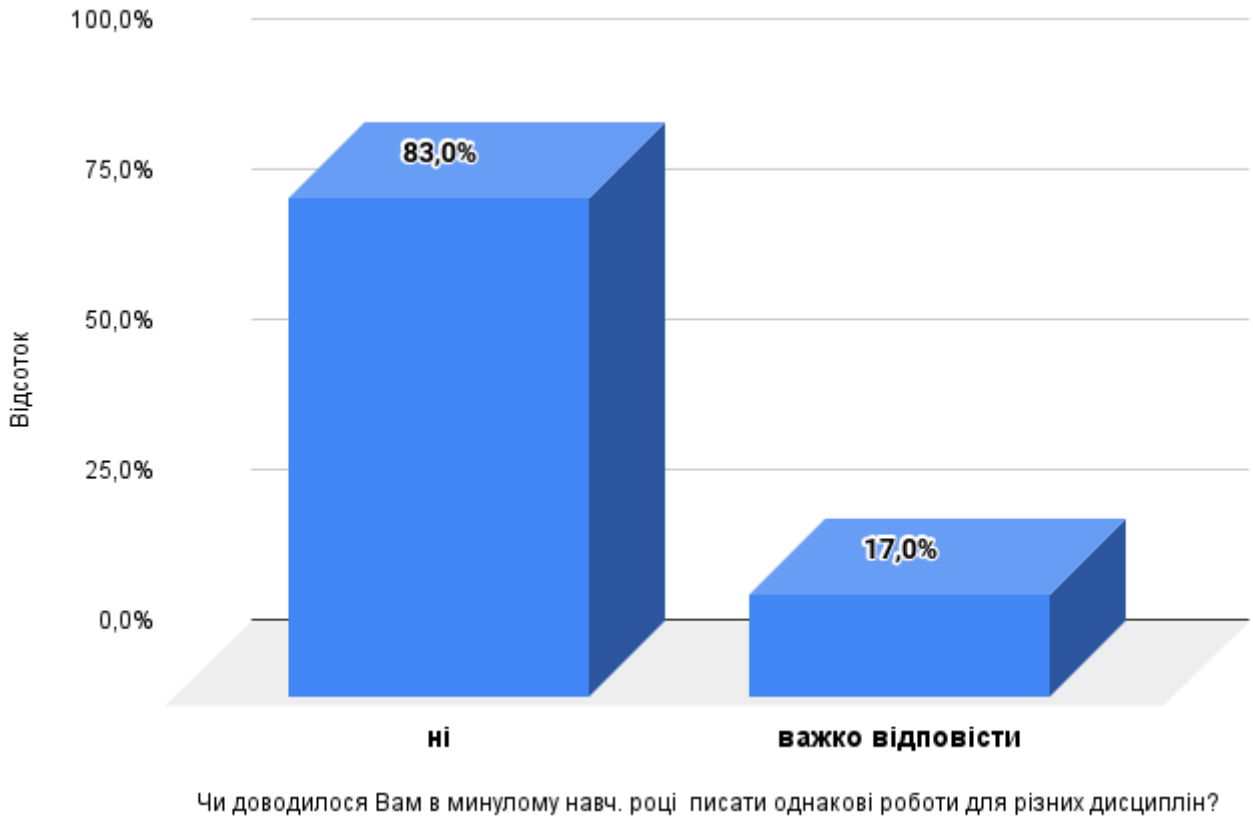

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс*

(окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 43% респондентів відповіли, що не доводилось, та 57%, відповідно, «так» (рис. 8).

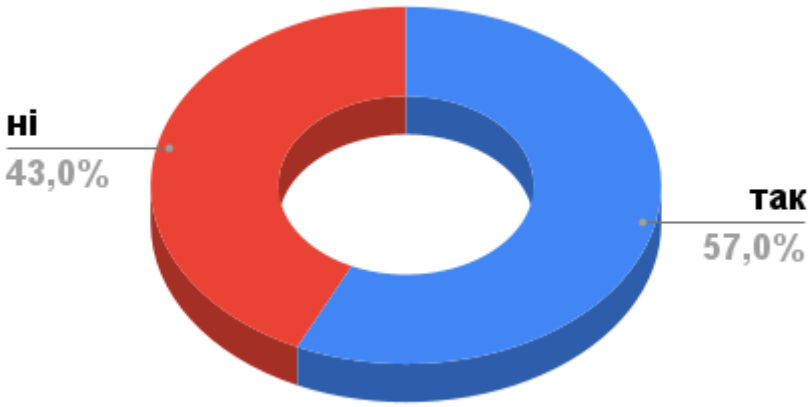

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього семестру?»* здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 68,6% як «помірне навантаження» та 8,6% «скоріш надмірне» (рис. 9).

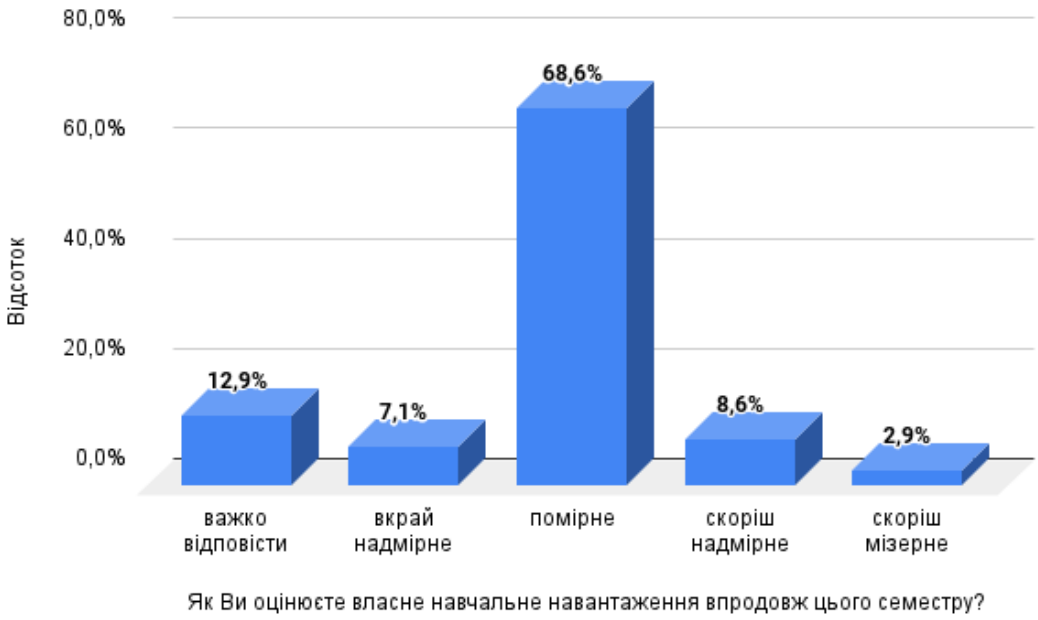

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

На основі аналізу результатів анкетування здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою "Харчові технології" ТДАТУ у 2024-2025 навчальному році зроблено наступні висновки:

1) *Загальна оцінка якості освіти*. За результатами опитування 42,9% респондентів оцінили якість освіти як "дуже високу", а 51,4% як "загалом достатньо високу". Це свідчить про високу задоволеність навчальним процесом і відповідність програми очікуванням студентів.

2) *Рівень корупції в університеті.*

Позитив: абсолютна більшість респондентів (98,5%) зазначили, що корупція в університеті їх не стосується, що є свідченням високого рівня академічної доброчесності в закладі.

Негатив: лише 1,5% студентів повідомили про можливі випадки корупції, що вказує на поодинокі випадки, які потребують уваги адміністрації.

Стратегія реагування:

1. Зі сторони гаранта ОПП заплановано позапланову зустріч зі студентами різних курсів за спеціальністю «Харчові технології» з метою наголошення на недопустимості участі у корупційних схемах, а також ознайомленні з алгоритмом дій у випадку зустрічі з такими.
2. На засіданнях кафедри ХТГРС запропоновано НПП обговорити існуючу проблему зі ЗдВО під час своїх занять.

3) *Прояви академічної недоброчесності.*

Позитив: у середньому 94,4% респондентів не здійснювали жодних недоброчесних дій під час навчання.

Негатив: разом з тим, певний відсоток студентів (від 8,6% до 14,3%) зазначили, що іноді використовували шпаргалки, списували або завантажували матеріали з Інтернету без належного опрацювання. Основною причиною таких дій було бажання отримати вищу оцінку або уникнути виконання індивідуальних завдань.

План реагування:

1. Зі сторони гаранта ОПП провести позачергове ознайомлення студентів різних курсів з питаннями імплементації принципів академічної доброчесності в освітньому процесі.
2. Винесено пропозицію на засіданні кафедри стосовно необхідності НПП вчергове розтлумачити ЗдВО під час першого ж наступного навчального заняття, а також повторно перед наступним модульним і підсумковим контролем стосовно необхідності дотримання принципів академічної доброчесності.

4) *Обізнаність щодо можливих порушень*. 94,3% студентів зазначили, що не володіють інформацією про можливість "купівлі" оцінки, що підтверджує відсутність подібної практики серед здобувачів освіти та викладачів.

5) *Навчальне навантаження.*

Позитив: більшість респондентів (68,6%) оцінили навчальне навантаження як "помірне", що свідчить про баланс між академічними вимогами та можливостями студентів.

Негатив: водночас 8,6% вказали на "скоріше надмірне" навантаження.

План реагування:

На засіданні кафедри ХТГРС було запропоновано здійснення перегляду розподілу завдань та оцінювання навантаження на різних етапах навчального процесу.

6) *Потреба в академічному письмі.*

Позитив*:* 57% студентів відвідували курси з академічного письма та академічної доброчесності;

Негатив: 43% цього не робили.

План реагування:

На засіданні кафедри ХТГРС було необхідність розширення доступу до таких курсів та їхньої інтеграції у навчальний процес, запропоновано розповсюдити по можливості інформацію про доступність таких курсів поза межами університету в онлайн-форматі.

7) Повтори тем та дублювання завдань. 72,9% студентів зазначили, що їм не доводилось зустрічати повтори тем у різних дисциплінах, а 83% респондентів повідомили, що не писали однакові роботи для різних предметів. Це свідчить про добре продуману навчальну програму та узгодженість змісту дисциплін.

Отже, шляхами покращення академічної доброчесності є:

1. Посилення заходів щодо популяризації академічної доброчесності через інтеграцію відповідних тем у всі навчальні дисципліни.
2. Розширення комунікацій між студентами та адміністрацією щодо питань доброчесності та можливих шляхів її підтримки.

Загалом результати моніторингу свідчать про високий рівень академічної доброчесності та задоволеність студентів якістю освіти за ОПП "Харчові технології".

Виявлені незначні недоліки можуть бути усунені шляхом підвищення рівня обізнаності студентів, удосконалення навчального процесу та оптимізації навантаження.

Гарант ОПП «Харчові технології»
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти Юлія ГОНЧАР

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР